

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Cena listu 25 Din, za inozemstvo 35 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din
Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani Novi trg številka 3.

Štev. 14. in 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1933.

Leto 50.

Vsebina: Zavarovanje delavcev pri mlatilnicah. — Opis pšeničnih vrst, vzgojenih na semenogojiški postaji v Beltincih. — Kaj mora kmetovalec vedeti o žitnih vrstah in o semenu. — Slovenski vinogradniki v Novem mestu. — Vrščikanje trt. — Sušenje fižola v stroju. — Topla voda v kuhinji. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti. — Gospodarske vesti. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vnovčevalna akcija Kmetijske družbe. — Tržno poročilo.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{4}$ strani	Din 80.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 350.—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 1000.—
$\frac{1}{16}$ strani	Din 160.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 500.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 2000.—
$\frac{1}{8}$ strani	Din 250.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 700.—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Upravnništvo ne prevzame posredovanja.

Vsaška 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodajo številko.

Brzoklepalnik „Stubai“

tisočkrat preizkušen! Popis pošilja zastoj Friderik Kratz, Stražišče pri Kranju. 57

Čistilnik za žito

dobro ohranjen čisti 3–500 kg na uro ima oddati Fran Pogacnik d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) št. 67. 108

Kamniki, razstreljivo za skale, kapice, vrvice za vžiganje in vse lovske potrebščine se dobe vedno v trafiki pri Jaklič-u v Radovljici, Gorenjsko. 107

Kapunjenje petelinčkov

vam izvrši najceneje perutninarstvo „Niko“, Vižmarje. Pridemo tudi na dom. 98

Ekonom-oskrbnik

poročen, izvežban v vseh kmetijskih panogah, išče službo za takoj. Dopise na Upravo „Kmetovalca“ pod številko 91. 91

Bika

pinčavske pasme, 26 mesecev starega, licencovan s 26 točkami, ima na prodaj Vencelj Drmota, Sora 23, pošta: Medvode. 99

Ekonom

bivši učitelj — z dolgoletno prakso v vseh kmet. panogah, specijalno v sadjarstvu, z večjim čebelarstvom išče namestitev brezplačno le proti prostemu stanovanju s pritlikinami, razsvetljavo in kurjavo za 3 čl. družino. Želi priti v kraj, ki je za čebele posebej ugoden. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na naslov: R. Božič, Polje 10, pošta Celje. 105

DENAR

naložite najbolj varno, če
si kupite **pri Kmetijski
družbi**
poljedelske stroje
še po starih cenah.

Vabilo

na drugi redni občni zbor Mlekarske zadruge na Skaručni, r. z. z. o. z., ki se bo vršil v nedeljo, dne 3. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne na Skaručni št. 20 pri Iglju s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora,
2. poročilo načelnika in nadzorstva,
3. čitanje revijskega poročila,
4. odobritev računskega zaključka za leto 1932,
5. sprememba pravil,
6. volitev načelnika in nadzorstva,
7. slučajnosti.

Ta občni zbor bo v smislu § 66 pravil sklepčen ne glede na število navzočih članov.

Načelnstvo. 106

Važno!

za vinogradnike in sadjarje!

Žvepleno-apnena brozga

je na podlagi dosedanjih poskusov ceneno in izbornostno sredstvo za škropljenje proti plesni in škrlupu. — Brozga se danes že splošno uporablja v Švici in Nemčiji.

Dobi se pri

Anton Jurca naslednik **Milko Senčar**

tovarna žvepljenih izdelkov

Ustanovljeno leta 1860.

v Ptuj

Ustanovljeno leta 1860.

Izdeluje se tudi: žvepleni zakad na juti in na azbestu. Zaloga žvepla za vinogradnike.

Inserirajte v „Kmetovalcu“!

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Vlog ima nad 420.000.000 — Din, rezervnih zakladov pa nad 11 milijonov dinarjev.

Za pupilarne naložbe ima sodno depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti so strankam na razpolago položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Telefon štev. 2016 in 2616.

Poštno čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8.—12^{1/2} ure.

POSJOJILNICA V MARIBORU

v. z. z o. z.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Obreštuje nevezane hranilne vloge po 4^{1/2}‰ vloge proti 3 mesečni odpovedi po 5^{1/2}‰.

Stanje hran. vlog nad Din 70.000.000.—.

Rezerve znašajo nad Din 8.800.000.—.

Posojila daje članom na vknjižbo po 7‰, na osebno poroštvo po 8‰.

MASTIN

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdomno

ki pospešuje rast, odebilito in omastitev domače, posebno klovne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti »MASTINA« so brezštevila zahvalna pisma.

Cena 5 škat. 46 Din.
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotovža.)

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE
IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO
USTANOVLJENA LETA 1828

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakov in barv

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POZOR! FILTRE Nov nabavni vir KOTLE

za vino za žganjekuho

Do danes Vam je bilo nemogoče si nabaviti moderni FILTER za VINO ker so pribajali le iz inozemstva ter so bili zelo dragi. Danes pa si ga lahko nabavi vsak gostilničar, vinogradnik in dr. po zelo nizki ceni pri naši domači tvrdki, kjer dobite tudi vseh vrst kotle, naprimer za žganjekuho, pranje in brzoparilnike bakrene in pocinkane za kuhanje krme; ter vse ostale kovinske predmete. Sprejemamo popravila spadajoča v našo stroko. — Zahtevajte brezplačno ilustrirani cenik.

Se priporočamo:

KOTLARKA dr. z o. z.

Ljubljana

Rimska c. 2.

Gregorčičeva ul. 5.

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSJOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obreštuje po 5^{1/2}‰, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7‰, brez odbitka davka na rente. Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvo, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12^{1/2}, in od 3.—4^{1/2}, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12^{1/2} ure.

Telefon 2847.

Brzjavi: »Kmetški dom«.

Račun pošt. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

KMETOVALEC

Štev. 14. in 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1933.

Leto 50.

Zavarovanje delavcev pri mlatilnicah.*

Jos. Anders.

(Dalje in konec.)

Vse drugo pomožno delavstvo pa je zavarovano za primer nezgode. Zavarovanje mu nudi prve štiri tedne po nezgodi bolezenske dajatve, t. j. zdravljenje in zdravila. Od početka petega tedna pa dobi odškodnino za nezgodo v razmerju, kakor je bila njegova delazmožnost vsled nezgode zmanjšana. Zavarovanje teh delavcev sloni na podstavi, da je za delavca vzeto kot zavarovani letni zaslužek 6000 Din. Če bi torej tak delavec vsled posledic nezgode postal popolnoma delanezmožen, bi dobival potem letno rento 6000 Din. Ako je nezgoda pustila manjše posledice, je tudi odškodnina temu primerno manjša.

Zavarovanje delavcev pri mlatilnicah je vzbudilo pri poljedelcih nekaj odpora in pritožbe so bile posebno v začetku precej številne. Toda, če upoštevamo številne nesreče, ki se zgodijo tudi v naših krajih pri mlatilnicah, ki zahtevajo pomoč in podporo za ponesrečene delavce, moramo priznati, da je to zavarovanje ne samo umestno, marveč naravnost potrebno. Pogosti so ugovori, da dela poljedelec pri mlatilnici samo s člani svoje družine. Toda tudi člani družine so potrebni zavarovanja in skrben gospodar bo v prvi vrste gledal na svojo družino in na njeno korist. Res je, da pomenijo ti prispevki v teh težkih časih velike dajatve za gospodarja, ali koristi zavarovanja v primeru nesreče so na drugi strani neprecenljive tako za delavca kakor za odgovornega gospodarja.

V naši banovini je vitlov (gepljev) približno 6500, mlatilnic na motor približno 1600. Iz tega se lahko izprevidi, koliko oseb je vsako leto ogroženih na zdravju ali življenju in kako koristno je, da so dale gori navedene naredbe priliko vse te delovne sile zaščititi.

* **Opomba uredništva.** Prinašamo članek izpod peresa strokovnjaka-uradnika, ki je razložil nakratko to vprašanje. Gre pa nam za to, da se sliši tudi mnenje prizadetih gospodarjev. Zategadelj vabimo naše člane-gospodarje, da se o tem izjavijo po možnosti na tem mestu. Zanimalo bi nas vedeti, kako se v praksi izvaja določba, da je vlagarje zavarovati poimensko kakor industrijske delavce, in sicer tudi za primer bolezni. Po našem mnenju velja to le za mlatilnice s parnim ali motornim pogonom, ne pa za one na vitelj z živinsko silo. Vlagarje pri teh mlatilnicah bi bilo zavarovati le pavšalno, kakor druge pomožne delavce.

Poljedelstvo in travništvo.

Opis pšeničnih vrst, vzgojenih na semenogjski postaji v Beltincih.

Beltinska pšenica št. 277. ali prekmurska osinka ima pravilno zbit, gost klas, kateri je proti vrhu nekoliko zožen. Klasičev je na enem klasu od 18 do 20, kateri imajo po 3 in v boljših zemljah tudi po

4 zrna. Pleve so svetlorumene barve in težko zapirajo debelo zrno. Zato se mora ta pšenica takoj požeti, kakor hitro dozori, da ne izgubi pri izpadanju prezrelega pšeničnega zrnja. Slama je dolga, trda in zelo odporna proti poleganju. Teža 1000 zrn se giblje od 40 do 44 g, a hektolitrška teža znaša 79—81 kg. Na hektar se jo pridelava 24 mq in na preoranih ledinah za okopavinami brez gnojenja do 28 mq na hektar. Ta pšenica je odporna proti vsem boleznim, zlasti proti sneti in rji. Napadena ni bila po rji celo v letu 1932., kar je v veliki meri povečalo njeno priljubljenost med kmetovalci. Se jo priporoča za setev v srednjih in težkih zemljah do konca meseca oktobra, da se še v jeseni dovoli močno obraste.

Slika 22. Setev poskusov žitaric na semenogjski postaji v Beltincih.

Beltinska pšenica št. 9. (Colonija) je nastala potom individualne selekcije iz mešanice (populacije) italijanske pšenice colonije. Ima zbit, gost klas, nekoliko rjavkasto-rumene barve. Nastavlja redno trizrnate klasiče. Slama je dolga, močna, a nekoliko manj odporna proti poleganju kakor pri pšenični vrsti št. 277. Pleve so močne in dobro pokrivajo zrno, da ne more izpadati. Treba jo je pred setvijo dobro razkužiti proti trdi sneti, kar ji pa ne moremo šteti v napako, ko moramo praviloma itak vse vrste pšenice pred setvijo razkuževati. Zrnje je debelo, polno. Teža 1000 zrn znaša 43—45 g, a hektolitrška teža 79—82 kg. Pridelka po ha daje do 22 mq ter je visoko cenjena pri posestnikih, kateri imajo razmeroma dobro in težko zemljo. V lahkih tleh ne uspeva. Poseje naj se do konca oktobra, da še pred zimo ozeleni in se dobro vkorenini.

Beltinska pšenica št. 321., ki se nakratko naziva tudi beltinska rdeča zaradi rdečkasto-rjavih plev, je osinka z redkejšim, normalno razvitim klasom. V spodnjih treh klasičih se nahajajo po tri, dočim imajo zgornji klasiči le po dva razvita zrna. Slama je srednje dolžine in je mehkejša, zato v deževnih letih in na dobro zagnojnih njivah rada poleže. Iz teh razlogov se jo priporoča za lažje peščené zemlje, kjer ne moreta uspevati pšenici št. 9 in 277. Zrnje je srednje-debelo. 1000 zrn tehta 37 do 40 g. Odlikuje se po visoki hektolitrski teži, katera

Kmet lahko izhaja ob svojem, drugi stanovi pa ne.

znaša do 82 kg. Na ha povrne 19 mq ter zori nekaj dni popreje od prej omenjenih pšeničnih vrst.

Beltinska pšenica št. 831. je nastala iz ponovne individualne odbire prej opisane pšenične vrste št. 831. Poseduje v splošnem tudi vse njene lastnosti s to razliko, da ima bolj močno slamo in da daje večji pridelek (20 mq na ha) ter ne plega tudi v vlažnih letih.

Iz opisa pšeničnih vrst sledi, da je postaja zasledovala cilj, da je vzgojila za težko in lažjo zemljo v Sloveniji najboljše vrste pšenice, da bi na ta način zadostila povpraševanju po dobrem semenskem blagu iz najrazličnejših krajev Dravske banovine. V zadnjih letih se križajo te pšenične vrste med drugimi vzgojnimi linijami s ameriško pšenico manitoba, da bi se na ta način izboljšala kakovost teh pšenice do one popolnosti, katero danes zahteva predvsem svetovni žitni trg glede dobre pecivnosti.

Na tem zavodu se poleg pšenice vzgaja še oves za nižinske lege in v manjšem obsegu rž, ječmen in krompir. Kakor pri pšenici, so se tudi pri teh pridelkih dosegli lepi uspehi, ker se povečini vrši selekcija iz domačih, podeželskih vrst naših kulturnih rastlin.

Kaj mora vedeti kmetovalec o žitnih vrstah in o semenu.

Ing. B. Ferline.

Približuje se čas jesenske setve in marsikateri kmetovalec se bo vprašal, kakšne vrste naj seje in kako naj seme pripravi.

Ker pridejo za jesensko setev v poštev v glavnem le žitarice, ne bo odveč, ako o tem izpregovorimo nekoliko besedi.

Med žiti razlikujemo po oplojevanju take, pri katerih se zametek zrna oplodi z lastnim cvetnim praškom (samooplodna žita), kakor n. pr. pšenica, ječmen in oves, in take, katere se redno oplodijo s cvetnim praškom drugih sovrstnih rastlin (tujeoplodna žita), kakor n. pr. rž. Od oplodnje zavisi, ali se lastnosti sorte v potomstvu gotovo podedujejo, ali pa se v potomstvu pojavijo rastline z različnimi lastnostmi od onih, ki so jih imeli starši. Vse samooplodne vrste, ne menjajo svojih svojstev, zaradi tega jih lahko neomejeno dolgo sejemo. Pri tujeoplodnih vrstah, kjer so se zaradi oplodnje pomešale lastnosti raznih roditeljev, potomstvo ne pokaže iste ustaljene lastnosti, kakor jih je imela ta vrsta poprej; te vrste se sčasoma več ali manj izprevržejo (degenerirajo).

Po svojih lastnostih razlikujemo dve skupini vrst, namreč: takozvane domače in oplemenjene čiste vrste. Domače vrste se gojijo v dotičnem kraju že odnekaj in nihče ne ve, kdo jih je prvi sejal ter razširil in odkod so te vrste prinesene. Ako točneje pogledamo posamezne rastline teh vrst in čeprav se zdijo pri površnem pogledu vse enake, torej n. pr. pri pšenici, vse samo golice ali pa resnice, vendar bomo opazili, da se rastline razlikujejo med seboj po zunanjih, oblikovnih znakih. Še večja pa je razlika, ako primerjamo zrna raznih rastlin med seboj po obliki in kakovosti, ali pa da ta zrna od vsake rastline posebej posejemo. Videli bomo, da se potomstva izbranih rastlin zelo razlikujejo med

seboj po rasti, bujnosti, odpornosti proti pozebi, poleganju, rji itd., in da razna potomstva, ki se po zunanosti niti najmanj ne razlikujejo, različno hitro dozorevajo ter dajo pridelek razne kakovosti. Na podlagi takega opazovanja pridemo do zaključka, da so domače vrste pravzaprav mešanice raznih sort, ki niso to, za kar smo jih dosedaj smatrali, namreč enolične vrste. Ako pa gremo še dalje ter domače vrste proučimo v raznih letih, opazimo, da ta mešanica ni stanovitna, temveč da se menja od leta do leta. Vzrok temu so vremenske prilike dotičnega leta, ali pa različnosti sestave zemlje, na kateri smo žito gojili. Sušno leto ugaja le nekaterim vrstam v mešanici in seme od tega leta, ki smo ga posejali v jeseni, ima v sebi večinoma take vrste, ki zahtevajo manj vlage za svoj razvoj, in če je prihodnje leto vlažno, bo to žito manj dobro uspevalo. Isti primer se bo pojavil v vlažnih letih, če temu sledi sušno. Pa tudi odpornost proti rji se v žitu menja in navadno tisto leto po izrazito rjastem letniku ni toliko napadeno od te bolezni, ker zelo rjaste rastline niso obrödile zrnja, sposobnega za seme, in je takega zrnja najti malo v semenskem blagu. Iz tega sledi, da domače vrste svoje lastnosti več ali manj menjajo vsako leto, pa tudi to, da pri njih nikoli ni mogoč najvišji donos, ker kot mešanice raznih vrst različno uspevajo v dotičnem letu. Še večje razlike pa nastanejo, ako žito ni samooplodno, ker že zaradi mešanja očetovih in maternih lastnosti pri uploditvi, se morajo pojaviti nove vrste, tako da pri tujeoplodnih sploh ne more biti govora o stanovitnih ali pa čistih vrstah.

Druga skupina obsega taka žita, ki jih proizvajajo postaje za selekcijo in oplemenjevanje rastlin, deloma iz naravnih mešanic (domače vrste), deloma z umetnim križanjem. Kako postaje izvršijo selekcijo, ne bomo tukaj pojasnjevali, ker za kmetovalca to nima praktičnega zmisla, in se mu tudi ne more priporočati, da bi se s tem ukvarjal. Važno je, da ve, da je oplemenjena vrsta potomstvo ene same rastline in da zaradi tega pri samooplodnih vse rastline tega potomstva pokažejo iste in stanovitne lastnosti. Ker je vpliv na podnebne in zemeljske prilike pri vseh rastlinah isti, zato lahko dosežemo le z oplemenjenimi vrstami najvišje donose, posebno tedaj, ako smo pri izbori vrste pred setvijo pazili na to, da imajo vrste vse one lastnosti, ki so važne za zanesljivost pridelka.

Kaj razumemo pod zanesljivostjo donosa? Vrsta daje zadovoljiv pridelek takrat, ako vsako leto zaporedoma daje zadovoljive žetve, a to je mogoče le tedaj, ako se po svojih lastnostih prilagodi podnebbju in zemlji dotičnega kraja ali pokrajine, da je odporna proti pozebi, poleganju ter raznim boleznim, posebno pa proti rji. Navadno imajo oplemenjene vrste vse omenjene lastnosti za zanesljivost donosa, ter se vedno lahko uspešno sejejo v oni pokrajini, v kateri se nahaja dotična postaja za oplemenjevanje rastlin. Dravska banovina ima n. pr. tako postajo v Beltincih v Prekmurju in verjetno je, da vrste te postaje dajejo zanesljive donose po vsem Prekmurju, Medjimurju in Dravskem polju, pa tudi v drugih krajih Dravske banovine, ki imajo slično podnebbje in zemljo. Če pa prenesemo seme iz pokrajine, ki ima drugačno podnebbje, je potrebno, da vrsto preje

Samo z najboljšo kakovostjo pridelkov zamoremo zvišati donose zemlje.

preizkusimo. Posebno je to važno zaradi odpornosti proti rji, ker ima vsak kraj svoje vrste rjo. Če je torej rja ista, kjer je rastlinska vrsta vzgojena, kakor tam, kjer se seme želi sejati, se bo vrsta pokazala odporna. Zato je potrebno, preden se odločimo za setev ene vrste v večjem obsegu, da **preizkušamo več vrst skozi več let in izmed njih izberemo najboljšo. To bi bila hvaležna naloga za naše podružnice, katere bi lahko to izvršile z malimi stroški v korist svojih članov.** Ako bi podružnice potrebovale navodila za take poskuse, naj se obrnejo na Kmetijsko družbo za nasvet.

Že preje smo omenili, da se lastnosti oplemenjenih vrst pri pšenici, ječmenu in ovsu ne menjajo, ako se je očuvalo seme pred pomešanjem z drugim semenom. Zaradi tega se vrste samooplodnih rastlin, čim smo izbrali najboljšo, vedno dalje sejejo brez izmenjave semenja. Drugače pa je pri tujeoplodnih vrstah, ki se zaradi mešanja lastnosti stalno menjajo in končno predstavljajo slično mešanico, kakor domače vrste. Oplemenjena vrsta, ki je bila od početka sposobna, da bi doprinesla najvišji maksimalen donos, izgubi v nekoliko letih to svojo sposobnost. To je vzrok, zakaj se mora seme tujeoploodne **žitarije, torej pri rži,** menjati vsake 2—3 leta in nanovo nabavljati od semenovzgojnih postaj, ki z vztrajnim oplemenjevanjem vcepijo vrsti nove dobre lastnosti, da se zopet dobi najvišje donose.

Ker si večina kmetovalcev zaradi pomanjkanja denarnih sredstev dandanes ne more nabavljati semen od semenovzgojskih postaj in ker se tudi s sortiranjem semen na trijerjih vpliva na sestavo domačih mešanic vrst, opozarjamo kmetovalce na sledeče:

Najpravičnejše sortiramo seme, ako izberemo **najtežja in največja zrna.** To je mogoče le s stroji, ki najpreje sortirajo zrno s pomočjo vetra po teži, a potem s siti in trijerji po velikosti. **Pri trijerjih pa se zrno sortira le po debelosti** in že s tem se vpliva na sestavo domače vrste, ker se izbira pravzaprav le debelo zrno od takih vrst v mešanici, ki tako zrno dajo, tako da se s tem vrsta menja ter sčasoma dobimo žito, ki rodi debela zrna. Navadno rodijo n. pr. pri pšenici velika zrna vrste z visoko slamo, ki rade poležejo in v tem primeru tudi izgubijo svojo odpornost proti rji. Vse pšenične vrste, ki imajo visoko slamo, pozneje dozorevajo in se lahko zgodi, da jih suša prisili k nepravilnemu zorenju, vsled česar je pridelek slab. Slične lastnosti bi lahko navedli tudi pri drugih žitih, kar dokazuje, da moramo sortiranje s trijerji posvetiti vso pažnjo. Zato je važno, da vsak kmetovalec opazuje svoje žito in skuša ugotoviti, katera vrsta v mešanici domačih vrst najbolj odgovarja podnebnim in krajevnim prilikam. Čim je to spoznal, bo pred žetvijo izbral od vsake vrste iz te mešanice več klasov in seme primerjal po debelosti. Na ta način bo dognal, kako se mora žito sortirati, ali je potrebno vzeti najdebelejše zrno ali pa srednje, in bo pač vzel ono, ki ga ima vrsta, katera najbolj odgovarja njegovemu podnebnju in zemlji ter mu zaradi tega daje najboljše donose. Navadno je tako, da se držimo zlate sredine ter izločimo pri sortiranju najdebelejše in najdrobnejše zrno iz semenja.

Posebno važno je to načelo pri rži, kar bi pri njej morali vedno izvajati. Pri rži se namreč pojavlja

neka podedovalna lastnost, ki jako vpliva na izprevrženje. Če pogledamo klasje rži na polju, bomo opazili, da na nekaterih klasih niso vedno dva zrnja v enem klasišču, temveč eno zrno manjka, ali pa je klasišč čist prazen. Kjer je v klasišču samo eno zrno, je to mnogo debeljše nego običajno. Pojav enega zrna v klasišču je navadno, a ne vselej, podedovalna lastnost, ki se prenese na potomstvo s semenom dotične rastline. Ako torej sortiramo rženo seme tako, da izbiramo s trijerjem največja zrnja, pospešujemo to lastnost in s tem izprevrženje rži. **Zato je potrebno, da vzamemo posebno pri rži, in to ne bo škodovalo tudi pri drugih žitih, vedno le srednje zrnje za setev.**

Vinarstvo in kletarstvo.

Slovenski vinogradniki v Novem mestu.

(Dalje in konče.)

Po vinarskem kongresu, kmalu po 11. uri, je bila otvorjena okusno aranžirana vinska razstava, združena z vinskim sejmom v dvorani hotela Windischer. Nagovoril je mnoge navzoče predsednik novomeške vinarske podružnice g. Germ. V imenu kr. banske uprave je izpregovoril g. načelnik ing. Zidanšek vzpodbujevalne lepe besede, kakor to zna samo on, v imenu ljubljanske „Krke“ pa je prireditev pozdravil g. dr. Perko.

Razstavljenih je bilo vsega 192 vinskih vzorcev iz vinskih okolišev Novo mesto—Mokronog, Krško—Kostanjevica in Črnomelj—Metlika.

Vsa vina so bila pred otvoritvijo komisijsko ocenjena po dveh komisijah pod predsedstvom g. F. Gombača in g. F. Kafola, ki so ugotovile, da je vinska proizvodnja na Dolenjskem posebno kakovostno napredovala. Oba dneva, 25. in 26. maja 1933., je bilo na vinski razstavi prav živahno in se je tudi sklenilo nekaj kupčij. Tvrdka Udovič & Lampe, strojno in stavbno ključavničarstvo v Novem mestu, je razstavila patentirane sterilizatorje za vino, ki utegnejo dobro služiti svojemu namenu, toda njih cena je z ozirom na nizke vinske cene previsoka.

Istočasno z vinsko razstavo so se vršili poučni izleti v vinorodne kraje prelepe Dolenjske in obiski banovinske kmetijske šole na Grmu. Mnogoštevilni izletniki so bili povsod lepo sprejeti in pogoščeni.

Na praznik, 25. maja 1933., ob 15. uri so nas potegnili avtobusi in avtomobili najprej do romantično ob Krki ležečega gradu Otočec, potem na Stari grad in končno na Bajnof, last predsednika vinarske podružnice Novo mesto, g. Germa. Bratskega sprejema, aranžiranega po gospe graščakinji Germovi, in žlahtne vinske kapljice, bele in rdeče, ne bomo pozabili. Zanimiva je njihova vzorna prasičereja, ki smo si jo tudi ob tej priliki ogledali. Umaknili so se oblaki, posijalo je sonce, ogledali smo si del vinogradov na Trški gori in smo se zopet vrnili nazaj v Novo mesto. Zvečer nas je združil okoli sebe g. ing. Ivo Zupanič, ravnatelj banovinske kmetijske šole na Grmu, kjer so o naših težavah spregovorili on, predsednik Vinarskega društva g. L. Petovar, sreski načelnik g. dr. Logar, g. dr. Lašič, g. Vrsk in drugi.

V petek, 26. maja 1933., smo se podali v dveh avtobusih na izlet v Belo Krajino. Videli smo Gorjance,

Prekupčevanje in mešetarjenje ni samo škodljivo, temveč tudi popolnoma nepotrebno.

Draščice, Metliko, Črnomelj itd. Povsod smo bili deležni bratskega sprejema. Menjavali so se govori. Vreme nam žal ni bilo naklonjeno, da bi si mogli natančneje ogledati tudi vinograde.

Vsem, ki so materielno, moralično ali fizično pripomogli navedenim prireditvam do uspeha, izreka Vinarsko društvo, skupno z vinarsko podružnico v Novem mestu, prav iskreno zahvalo. — k.

Vrščikanje trt.

F. Vojsk.

Vrščikanje, vrščikanje, rezanje vrhov spada med poslednja poletna zelena opravila v vinogradu.

Zakaj vrščikamo? Ves sok, z raztopljenimi redilnimi snovmi, ki je bil namenjen za nadaljnjo rast in dozorevanje odrezanih delov trte, prihaja nižje stoječim očesom in tudi grozdju, odnosno celi rozgi v dobro. Posebno važno je to za očesa na spodnjih delih mladik, kajti prihodnje spomladi režemo nad temi očesi rodni les. Zemlja se po vrščikanju manje osenčuje, odnosno bolje ogreva; spodnji listi pa, ki stoje blizu grozdja, se bolje obsevajo, kar je važno za tvorbo sladkorja in zorenje grozdja. Po dežju se vrščikani trsi in grozdje hitreje osuše, kar prepreči prezgodnje gnitje grozdja. Zemlja se pa ob vrščikanih trtah tudi lažje obdeluje.

Kako? Od vrščikov mladik odrežemo isto, kar ovira obsevanje in obdelovanje, to je kake dve dlani nad kolom ali nad žično brajdo. Na žičnih brajdah odrežemo toliko, da ostanejo še dovolj dolge rozge za locne v prihodnjem letu. Vrščikamo tudi tiste mladike, ki niso dosegle višine kola ali pa štrlijo postrani iz trsa. Na rdečem paležu (pikcu) spodaž obolele trte vrščikamo le prav visoko ali pa jih sploh ne vrščikamo zato, da preostali zdravi listi pomagajo hraniti spodnje brezlistne trtne dele. Na črnem pikcu (paležu) zgoraj obolele trte pa vrščikamo močnejše in raneje, da bi se bolezen ne mogla še dalje in prehitro razpasti. Kadar vrščikamo, skrajšamo hkrati tudi zalistnike na en ali na dva lista. Končno se tudi prepričamo, če ni treba tu in tam kakega trsa še povezati.

Kdaj? Ko sila rasti pojema. Trs poganja že šibkeje, novi poganjki pod mestom vrščikanja se le še redko pojavljajo ali pa jih sploh več ni. Mladike začno od spodnje strani rumeneti in postajajo lesene. Vrščiki pa se nekako pretegnejo in stoje pokoncu, dočim so za čas bujne rasti skrivljeni in več ali manj obrnjeni navzdol. Te znake na trtah opazamo pri nas navadno sredi meseca avgusta. Vendar bi bilo napačno, če bi se pri vrščikanju vsako leto držali tega roka, kajti zorenje lesa zavisi od vremena in od sorte in je torej vsako leto lahko različno. Varovati se pa moramo prezgodnjega vrščikanja, ko so trte še v polnem soku. V tem primeru očesa po rezi ponovno odganjajo, kar trs le slabi; nove poganjke pa bi bilo treba potem še enkrat vrščikati in jih, ker so jako občutljivi proti glivičnim boleznim, ponovno škropiti in žveplati.

Raneje vrščikamo le tedaj, če je trsje gosto ali premočno raste. V teh primerih se zaradi premočne sence in vlažnega zraka med trsjem zarana rada pojavi gniloba grozdja ali pa požoltijo nižji listi, ki potem ne morejo več vršiti svojih življenjskih nalog.

Tu je vrščikanje pozneje morebiti ponoviti. Tudi tedaj, če imamo na trtah črni palež, raneje vrščikamo. V vročih in suhih letih se priporoča bolj rano vrščikanje, da se z zmanjšanjem listne površine zmanjša izhlapevanje vode.

Sploh ne ali pa pozneje vrščikamo, če so spodnji listi od toče poškodovani in so gornji mladi listi za prehrano trsa in zorenje grozdja potrebni.

Odrezane vršiče kmalu iz vinograda odstranimo in porabimo za kompost ali za krmo. Vršiči, poskropljeni z bakreno-apneno brozgo, ne škodujejo zdravju živine. Ako pa smo škropili trte z urania-zelenilom ali katerim drugim arzenastim preparatom, je bolje, da vršičke vržemo na kompost. Vršičke s črnim pikcem pa je nemudoma sežgati.

Gospodinjstvo.

Sušenje fižola v stročju.

Fr. Kafol.

Na številna vprašanja od strani članstva, kako je stročji fižol najceneje konservirati za zimo, hočemo nakratko opisati sušenje tega vrtnega pridelka. Letos imamo dovolj blaga na razpolaganje, škoda bi bila, da bi lepe prilike ne izrabili.

Za sušenje vzamemo rumeno ali zeleno fižolovo stročje, ki ga umijemo in pripravimo tako, kakor za svežo uporabo. Najbolje je, da uporabljamo v ta namen fižol, ki je še mlad in so v njem še prav majhna zrnja. Stročje razrežemo na dva ali tri poševne kosčke, manjše pa na cele. Za tem denemo tako pripravljeno zelenjad pariti kake 3—5 minut, ki postane vsled tega mnogo bolj okusna in redilna; beljakovine se namreč strdijo, odnosno ugodno izpremenijo. Nekateri ga denejo tudi v vrelo, nekoliko zasoljeno vodo povreti. Daljše kuhanje ni priporočljivo, ker bi se s tem izlužile iz stročja najvažnejše rudninske in druge redilne snovi, ki delajo dober vonj in okus.

Tako oparjeno stročje odcedimo, polijemo z mrzlo vodo, ponovno odcedimo na rešet, dokler se voda ne odteče. Potem ga denemo na snažno leseno desko ali rešet, mrežo, kosček pri kosčku, da ga lahko posušimo na soncu ali v ohlajeni peči, odnosno štedilniku. Pri sušenju ga moramo večkrat premešavati. Stročje sušimo tako dolgo, dokler pri dotiku ne rožlja, odnosno ne postane trdo in krhko. Dobro posušeno stročje pustimo nekaj časa na zraku, da se ohladi, nato ga shranimo v vrečah ali škatlah na suhem prostoru.

Končno pripomnimo, da se mora posušen fižol v stročju pred kuhanjem vsaj par ur namakati v vodi, vsled česar dobi potem skoraj isti sijaj in obliko kakor bi bilo zeleno. Vodo, v kateri se je fižol namakal, odlijemo in ga zalijemo z vrelo, nekoliko osoljeno vodo ter ga kuhamo kakor svežega, ki je namenjen kot prikuha.

Topla voda v kuhinji.

Minka Odlasek.

Za pomivanje posode je treba mnogo vroče vode. Na to mora gospodinja misliti med kuho, da ji ni treba potem samo zaradi vode še nadalje kuriti. Ako imamo štedilnik, skrbimo za to, da je kotel za

Dobro blago najde še vedno dobrega kupca.

vodo vedno poln in kolikorkrat odvezamo kaj gorke vode, ga iznova zalijmo. Pazimo tudi, da ni kotel prazen, ko zakurimo, ker se pokvari, ako ga že razbeljenega zalivamo, ali se sploh prežge. Umevno je, da ga moramo večkrat pomiti, ker se kaj rada v njem napravi skorja od apnenca, ki ga vsebuje voda. Ako pa kuhamo v peči, pristavimo vselej tudi lonec vode, ga pokrijmo, da se voda ne napraši s pepelom in da jo lahko rabimo, kadar treba. In treba je gorke vode tako pogosto: za zalivanje, pomivanje, umivanje rok i. t. d. Kako slabo izpričevalo za gospodinjo, če mora za vsako tako porabo stopiti k škafu ali vodovodu!

Na grdo razvado nekaterih gospodinj moram opomniti. Videla sem pri mladi gospodinj, da je rabljene žlice in vilice kratkoma vtaknila v kotel in jih v njem izprala. Takoj nato pa je postavila pod kotlovo pipo lonec s krompirjem, da ga zalije z isto vodo. Ali nas ne mine veselje do krompirja, ki je bil zalit s — pomivavko?

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 105. Sosed hoče ob moji parceli zidati hišo. Kako daleč mora stavba biti od meje in ali velja zame isto kakor za sosedu? (A. L. v B.)

Odgovor: Kranjski stavbni red iz leta 1875., ki še vedno velja za vasi, nima nobenih natančnih določil o tem, koliko mora biti kaka stavba oddaljena od drugih. S tem pa je rečeno, da imajo županstva veliko možnost določiti oddaljenost stavb po potrebah kraja in prizadete osebe. Zgoraj omenjeni stavbni red pravi, da morajo gospodarska poslopja biti od stanovanjskih zgradb ali sosednjih gospodarskih poslopij vsaj 10 m proč. V novih gradbenih okoliših naj bi bilo med hišami vsaj po 6 m prostega zraka. Glavno pa je, da je preskrbljeno za varnost pred ognjem. Če obstoji v občini regulacijski načrt, se ne sme dati tako stavbno dovoljenje, ki bi bilo v nasprotju z načrtom. — Vkljub temu, da je zakon za vse enak, se vendar lahko zgodi, da ena oseba več doseže kot druga. To pa je mogoče, ne da bi bil zakon kršen.

Dr. G.

Vprašanje 106. Električno podjetje je na moji stavbi z mojim dovoljenjem postavilo oporo za žice, ki so doslej visele na prosto stoječem stebru. Ali moram plačati stroške, ki so nastali vsled prestavitve mojih žic? (S. U. v S.)

Odgovor: Elektrarna Vam ne more zaračunati Vaše usluge, Vi bi jo pa lahko elektrarni. To se tiče seveda le dovoljenja, da uporablja Vašo streho v svoje namene. Prestavitve napeljav v Vaši lastni hiši pa po pravih najbrže sme zaračunati. Ker ste priznali zmanjšani račun kot pravičen in celo plačali, ne morete več terjati denarja nazaj. Dr. G.

Vprašanje 107. Ali bi bilo umestno sejati lucerno h koncu meseca junija, in sicer na zemljišče, kjer je sedaj ozimni ječmen? Po žetvi bi rad zemljišče preoral in lucerno posejal kar samo zase. (M. H. v B.)

Odgovor: To prav lahko storite. Kjer nastopa spomladi pogosto suša, je jesenska setev lucerne kar priporočljiva. S.

Vprašanje 108. Ali bi bila za moje kraje priporočljiva sudanska trava? Kako se ista goji, na kakšni zemlji, kdaj se seje, kolikšna je njena redilnost i. t. d.? (V. O. v L.)

Odgovor: Po mojem mnenju se sudanska trava v naših krajih ne bo obnesla. Sicer imamo še premalo izkušenj, da bi to lahko odločno trdili, toda, kakor se sliši, jo opuščajo že v Dunavski banovini in drugod v južnih krajih naše države, kjer so jo nekaj let prav toplo priporočali. Sudanska trava

tudi ni gospodarsko upravičena pri nas. Na zemlji in v podnebbju, kjer izbornu uspevata domača detelja in lucerna, nima prav nobenega zmisla sejati sudansko travo, ki ni nič drugega kot neka vrsta sirka. Koruza, sirek, mohar itd. v zelenem stanju ne morejo tekmovati z deteljami, kar se tiče redilne vrednosti in tudi kar se tiče drugih lastnosti, zlasti glede tega, kako zemljo izčrpajo, odnosno popravijo. Vse našete rastline zemljo le izmzgavajo, detelje jo pa še obogatijo na dušiku. O sudanski travi bo priobčil „Kmetovalec“ krajši članek, ki ga pazljivo prečitajte. S.

Vprašanje 109. Moja štiri leta stara krava je okrog 500 kg težka in 7 mesecev breja. Od tretjega meseca brejosti dalje je pričela težko sopsti, posebno če se vleže. To stanje postaja čim dalj tem slabše in se bojim, da mi krava pogine. Kako naj ravnam s kravo, da ji olajšam sopenje? (S. Š. v S.)

Odgovor: Pri visoko brejih kravah pritiska močno povečan telčnik na vse trebušne organe, torej tudi na prepono, ki loči trebušno votlino od prsne. Prepona pa ni toga pregrada, temveč prožna mišičasta mreža, ki se udaja pritisku povečanega telčnika pri breji kravi; tako pritiska slednja posredno tudi na pljuča in ovira njihovo razširjenje, oz. otežkoča dihanje brejih živali. Čim večji je torej telčnik, tem težje postane dihanje breje krave. Slednje se izpremeni v težjih primerih v sopenje, in to posebno takrat, če je v telčniku veliko tele, oziroma če je v njem izredno veliko tekočine, če so v njem dvojčki in končno če leži breja krava na ravnih tleh, oziroma na takih, ki više naprej. Dihanje pljuč je ovirano še bolj, če površino dihalnih pljuč zmanjšujejo razne bolezni, kakor sušica, zaostanki pljučnega vnetja in dr. Iz opisanega sledi, da moramo skušati pri brejih živalih zmanjšati pritisk napolnjenega telčnika na pljuča. To dosežemo n. pr. s tem, da takih živali ne krmimo s preobsežnimi krmili, ki preveč napolnijo vamp in čreva in tako tudi pritiskajo na pljuča, temveč nudimo breji kravi hrano manjšega obsega, kakor peso, pogače i. t. d. in manj sena oz. trave. Ogibati bi se bilo posebno krmil, ki povzročajo vrenje oz. napenjanje, n. pr. mlada detelja. Predvsem pa skrbimo za to, da breja krava leži na tleh, ki so narahlo nagnjena od spredaj nazaj; pritisk telčnika na prepono in pljuča se tako znatno zmanjša in dihanje olajša. — Pri uvodnem opisanem težkem stanju pa pride v poštev tudi tuje telo (igla, žebelj, žica i. t. d.), ki prodira iz želodca proti srcu. Znano je namreč, da se bolezenski znaki pri tej bolezni za časa brejosti vedno znatno poslabšajo; to pa zato, ker pritiska povečani telčnik tuje telo hitreje proti srcu. Če gre za kako tuje telo pri Vaši kravi, bi mogla ugotoviti le vestna živinozdravniška preiskava. Dr. V.

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

Kmetijska družba v Ljubljani, r. z. z o. z.,

Novi trg štev. 3.,

je najstarejša kmetijska korporacija, ki zastopa interese našega kmeta pred oblastmi in ga ščiti pred izkoriščanjem. Da bi te svoje naloge mogla čim uspešneje izvršiti, se je preosnovala v zadrugo ter dopolnila program svojega dela. Glavna njena naloga je dobavljati svojim zadrugarjem najboljše in zaradi tega tudi najcenejše kmetijske potrebščine ter vnovčevati kmetijske pridelke, ki so jih pridelali zadrugarji. Vnovčuje: živino, krompir, fižol, sadje, grozdje in vse druge pridelke, ako so sposobni za trg po svoji dobri kakovosti in če jih imajo zadrugarji na prodaj v zadostni množini.

Člani, ponudite svoje pridelke v nakup Kmetijski družbi (žito, krompir, fižol, sadje itd.).

Razen tega izdaja Kmetijska družba, kakor dosedaj, svoj strokovni list

„Kmetovalec“

ki naj bi ga imel vsak napreden kmet in kmetijska hiša.

Kmetovalci, pristopajte kot člani h Kmetijski družbi, ker samo člani bodo v bodoče imeli koristi od svoje stanovske organizacije.

Delež 10 Din se vplača enkrat za vselej; jamstvo znesse tudi 10 Din, torej skupno samo 20 Din. Član je dotični, ki je podpisal pristopnico in vplačal delež. Člani Kmetijske družbe iz leta 1932. plačajo do konca leta 1933. samo delež, a novi člani in oni stari člani, ki se niso prijavili v letu 1933., plačajo razen deleža še vpisnino 30 Din.

Naročnina za „Kmetovalca“ znesse letno 25 Din.

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani,

r. z. z o. z.

Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.
2. Slučajnosti.

V nedeljo, 27. avgusta 1933.:

Bizeljško, ob 8. uri v šoli Sušica; Čatež pri Vel. Loki, ob 8. uri pri g. Antonu Urbančiču; **Dole pri Litiji**, ob 7. uri v šoli; **Dobova**, ob 8. uri v šoli; **Dev. Marija v Polju**, ob 8. uri v šoli; **Domžale**, ob 15. uri v drž. narodni šoli; **Globoko pri Brežicah**, ob 14. uri v šoli v Globokem; **Grahova**, ob 13. uri pri g. Ivanu Remžgarju v Zerovnici; **Ivanjkovci**, ob 9. uri v kolodvorski restavraciji; **Javor**, takoj po popoldanski službi božji v župnišču; **Jurklošter**, ob 9. uri v občinskem domu; **Jarenina**, ob 8. uri v zgornji šoli; **Kozle**, ob 1/8. uri v Čitalnici v Kozjem; **Kostanjevica**, ob 8. uri v osnovni šoli; **Limbuš-Ruše**, ob 1/9. uri v limbuški šoli; **Mestinj-Sv. Peter**, ob 14. uri pri g. Florijanu Verku v Grličah; **Mokronog**, ob 15. uri v šoli; **Marenberg**, ob 9. uri v osnovni šoli v Vuhredu; **Otave-Sv. Vid**, ob 14. uri v Gornjih Otavah v Kmetiskem domu; **Podlipa**, ob 15. uri v šoli; **Ptujška gora**, ob 8. uri v gostilni g. Jurija Topolavca; **Presejše**, ob 8. uri pri načelniku; **Prevalje**, ob 1/9. uri v Farni vasi, št. 15.; **Ribno pri Bledu**, ob 15. uri v šoli; **Sevnica ob Savi**, ob 1/9. uri v gostilni Valant; **Sv. Jurij ob Ščavnici**, ob 15. uri v viničarski šoli na Kapeli; **Slivnica pri Celju**, ob 7. uri v šoli; **Sostro**, ob 8. uri v osnovni šoli; **Selnica ob Dravi**, ob 8. uri v šoli; **Strazišče pri Kranju**, ob 21. uri pri g. Pavlu Rozmanu; **Svilbno**, po prvi sv. maši v šoli; **Škocjan pri Turlaku**, ob 15. uri v Gasilnem domu; **Šmarje pri Jelšah**, ob 15. uri pri g. Habjamu; **Št. Jernej**, ob 8. uri v občinskih prostorih; **Šmarca**, ob 16. uri v pisarni zadruga v Šmarci 3.; **Trebnje**, ob 8. uri v gostilni Pavlin; **Tomšelj**, ob 10. uri v šoli; **Unec pri Rakeku**, ob 10. uri v šoli; **Velike poljane-Ortenek**, ob 9. uri v šoli; **Zlatoličje-Št. Janž na Drav. polju**, ob 1/8. uri v šoli, v Št. Janžu na Drav. polju; **Zabukovje**, ob 8. uri v šoli; **Zdole**, ob 8. uri v šoli; **Sv. Jakob ob Savi**, ob 13. uri pri g. Jerneju Gradu v Dragomlju;

v nedeljo, 8. septembra 1933.:

Metlika, ob 1/10. uri v Obrtnem domu.

Gospodarske vesti.

Mlekarska statistika.

Fr. Pavlica.

Statistiko za maj in junij priobčujemo šele v avgustu, sicer po krivdi nekaterih mlekarskih zadrug, ki v kljub potrošnim prošnjam in natančnim navodilom še vedno nečejo ali pa ne morejo izpolniti pravilno in o pravem času samo enega statist. obrazca. Dobro, da je takih mlekaren malo, sicer ne bi zmogli lahke statistike. Vsaka mlekarska zadruga mora voditi dnevnik o sprejemu in predelavi mleka. Načelstva nekaterih mlekarskih zadrug morajo paziti na knjigo o predelavi mleka, sicer bodo koncem leta v zmešnjavi števil. Precej truda je potrebno, da se potemtakem sestavi pravilnejša statistika.

V maju in juniju so sprejele zadrugne mlekarnice:

Mleka	1.191.201 kg
od tega odpade na konsum	461.052 „

iz ostale količine se je izdelalo:

sira ementalca	35.132 „
sira trapista	10.202 „
sira ejdamske salame in krogle	2.120 „
sira stepnega	688 „
čajnega masla	6.922 „
sirutkega masla	2.024 „

Iz ostale količine mleka se je pridobila smetana in izdelali mali sirčki.

Začetkom julija smo imeli na zalogi:

sira ementalca	32.534 „
sira trapista	6.370 „
sira ejdamca	774 „
sira stepnega	322 „
sira roqueforta	200 „
masla čajnega in sirutkega	413 „

Kobilu po Siglaviju, jako lepo, 6 let staro, ki je breja in je bila že petkrat premovana (lani v Št. Jerneju je prejela diplomu) in od 15. mesecev starega žrebeta po žrebcu Furijozo, ki je tudi jako lep, proda **Franc Novak, Zverinjak 12**, pošta Brežice ob Savi (blizu kolodvora).

Nitrofos-Ruše. Tvornica za dušik v Rušah nas je obvestila, da je pričela izdelovati novo mešano gnojilo, ki vsebuje 4% dušika in 8% fosforne kisline. S tem hoče ustreči nekaterim kmetovalcem, ki imajo navado, da gnojijo raznim posevkom, n. pr. ajdi, krmski pesi in repi le z dušičnatimi in fosfornimi gnojili. Baje se je to gnojilo ponekod glasom poskusov prav dobro obneslo. Cena za 100 kg nitrofosa v juti vrečah je 115 Din, franko železniška postaja za polvagonsko in vagonsko naročilo.

Na mlekarski razstavi na Velesejmu od 2. do 11. septembra 1933. bodo sodelovale vse delujoče mlekarske zadrug v naši banovini. Ob tej priliki nam pokažejo razne vrste mlečnih izdelkov sliko in nazorno mlekarsko statistiko. Mlekarske zadrug nastopijo na razstavi skupno pod naslovom: „Strokovna zveza mlekarskih zadrug“. Vodstvo mlekarske razstave in prodaje mlečnih izdelkov je dodeljeno mlekarskemu odboru z referentom kralj. banske uprave na čelu.

Razstava slovenske cerkve. Umetnostno zgodovinsko društvo priredi v okvirju jesenske razstave ljubljanskega velesejma, s sodelovanjem njega uprave in akad. slikarja Toneta Kralja, v paviljonu, v katerem se je lani vršila razstava „Žena v slovenski umetnosti“, razstavo „slovenske cerkve“. Razstava naj pokaže lepoto vlogu cerkve v naši pokrajini, njeno umetnostno in estetsko bogastvo v notranjosti in podrobnostih, njen zgodovinski razvoj in njene sodobno stanje. Razstavljene bodo fotografije, risbe, načrti, pa tudi nekaj originalov. Za ilustracijo estetskih vrednot naših cerkva pa je potrebna zbirka slik, ki naj pokaže, kako je naša umetnost gledala našo cerkev in kaj je lepega na nji odkrila. Da zadostite temu namenu, se obračajo prireditelji na umetnike Slovenije, da jim dajo na razpolago za ta namen slike, ki predstavljajo cerkev v slovenski pokrajini, notranjost in vnanjost cerkva ali tudi oltarje ali druge umetniško pomembne predmete cerkvene opreme, nadalje slike in kipe nabožne vsebine i. t. d. Gradivo naj bi bilo zbrano do srede avgusta t. l., nakar ga bo pregledala prireditvena komisija, ki sestoji iz gg.: Monsignor Henrik Steska, dr. Franc Stelč, Tone Kralj, Pavel Winter, dr. Milan Dular. Že naprej opozarjamo na to, da bo pri izbiri odločeval edino umetniški kriterij. Prijave naj se pošlje do 1. junija t. l. Razstavo sodobne cerkve bo

Bahač navadno ne stori dobrega konca.

organiziral akad. slikar in kipar g. Tone Kralj po lastni presoji in ureditvi.

Veterinarska razstava, ki bo prirejena v okviru letošnjega jesenskega velesejma v Ljubljani od 2. do 11. septembra, bo prav za vsakega zelo zanimiva in poučna. To razstavo bo priredila dravska sekcija jugoslov. veter. združenja, kar nam jamči, da bo razstava obsežna in verna slika sodobnega živinozdravstva ali veterine, kakršne dosega tudi v visokokulturnem tujemstvu še niso videli. Razstava bo obsegala sledeče: Pogoji in pomen živinoreje v naši državi, embriologija, porodništvo, nega in hranjenje mladih živali, razvojne in vzgojne bolezni, higijena nege živali, higijena prehrane, anatomija in fiziologija, pasme (konj, govedo, svinja, ovca, koza, perutnina, kuncereja, čebele, ribe), kužne bolezni, zatiranje infekcijskih in parazitarnih bolezni, druge bolezni, forenzična veterina, bolezni kopita in parkljev, veterinarska praksa, mazaštvo, higijena živil animalskega izvora, živalski promet, živalske sirovine, vsakdanje izkoriščanje živali, druge male živali za sport in izkoriščanje, njih higijena in bolezni, veterinarski pouk in literatura, šematizem veterinarjev Jugoslavije. — Iz tu navedenega programa je razvidno, kako važna bo ta prireditel, za vse, posebno pa za našega kmetijskega gospodarja.

Razstava živine montafonske pasme. Vabijo se vsi rejci te živine, da razstavijo svoje prvovrstne živali dne 2. in 3. septembra t. l. v Ljubljani na velesejmu. Prijave sprejema gosp. Franc Urbanc v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 1 do 20. avgusta t. l., ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Gospodinjka šola v Šmihelu pri Novem mestu prične 15. septembra 1933. devetmesečni tečaj, ki traja do 15. junija 1934. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesno in duševno zdravje, npravnstvena neoporečnost in dovršena ljudska

šola z dobrim uspehom. Ostale pogoje sporoči na željo vodstvo zavoda. Prošnje za sprejem je poslati gospodinjki šoli v Šmihelu pri Novem mestu najkasneje do 10. septembra 1933.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra t. l. Šola ima dva oddelka: **letno šolo** in **zimsko šolo**. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev, in sicer se bo v prihodnji zimi vršil I. tečaj, drugo zimo pa II. tečaj. — Vsi učenci stanejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmetijskih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. — Lastnoročno pisane prošnje za **letno in za zimsko šolo**, kolekovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje **do 15. septembra t. l.** — Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko izpričevalo, spričevalo o npravnosti o onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha, (kolek 2 Din), ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. — Starost najmanj 16 let ter najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. — Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po zdravniku zavoda. Oskrbnina znaša do preklica mesečno od 25 do 300 Din po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo predložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

VNOVČEVALEC

Vnovčevalna akcija Kmetijske družbe.

Po pravilih in ciljih, ki si jih je K. D. stavila, smo započeli s posredovanjem pri vnovčevanju kmetijskih pridelkov za naše člane. Namen te akcije je, da se izključijo v trgovini prekupčevalci in da zaslužek, ki ga je imel dosedaj prekupčevalec, vtakne v žep kmetovalca. Samo to in nič več ne morejo pričakovati naši člani. To posebno poudarjamo, ker iz dopisov, ki jih dobivamo od članov in podružnic, razvidimo, da se pričakuje od družbene vnovčevalne akcije nemogoče koristi. Tako nam n. pr. piše neka podružnica, da trgovci v njenem kraju nakupujejo krompir po 40 Din za 100 kg, a od K. družbe zahtevajo ceno 100 Din. Zaslužek prekupčevalcev, preden je prišel krompir v roke onega trgovca, ki ga prodaja direktno konsumentu, mogoče znesse 10 do 15 Din za 100 kg, in samo toliko, odbivši režijske stroške družbe, naši člani lahko pričakujejo, da bo K. D. več plačala, ker končno tudi družba mora trgovati s trgovci, ki lahko dobijo blago od drugega, ako bi stavila družba previsoke cene. Isto, kakor pri krompirju, je tudi pri drugih pridelkih, z izjemo pri takem blagu, kjer je bila cena zaradi spekulacije potisnjena na najnižjo stopnjo. Samo v tem primeru družba more nuditi mnogo višje cene in, kakor je našim članom znano, je to tudi storila pri vnovčevanju pitanih volov, kjer je cena padla tako nizko, da ni bila v razmerju s cenami na svetovnem trgu.

Drugi, zelo važen namen vnovčevalne akcije je uravnavanje cen na domačem trgu. Ako bi družba hotela vnovčevati

vse pridelke kmetovalcev, bi morala imeti na razpolago ogromen kapital. Ker pa nima toliko kapitala, a želja družbe je, da onemogoči izkoriščanje kmetovalcev po prekupčevalcih, zato namerava vsepovsod nakupovati, plačujoč odgovarjajoče cene, kjer je cena nizka ter na ta način koristiti kmetu, saj bo moral potem tudi prekupčevalec dražje plačevati. Tako uravnavanje cen smo izvedli pri živini s popolnim uspehom, za kar so družbi zelo hvaležni oni kraji, kjer se je do pred kratkim plačevalo sramotno nizke cene. Uravnavanje cen pa družba ne izvaja samo pri vnovčevalni akciji, temveč tudi pri posredovanju pri nakupu kmet. potrebščin. Že leta in leta K. družba to stori pri nakupu galice za vinogradnike, ker, ako družba tega ne bi vršila preko svojih podružnic, bi bila galica v trgovini vsaj za 50% dražja. Na isti način uravnava cene pri strojih. Da navedemo samo dva primera z odličnimi Sackovimi plugi, pri katerih danes nihče ne more konkurirati v ceni K. družbi, a kar je najbolj značilno, trgovci niti ne nabavljajo Sackovih plugov na zalogo, ker ne morejo nuditi kmetom tako nizke cene kakor K. družba. V veliko oviro je bila letos K. družba raznim prekupčevalcem tudi pri nabavi koruze. Ker je družba posredovala nakup koruze z najmanjšimi stroški, je prisilila tudi prekupčevalce, da so zmanjšali svoje zahteve.

Razumljivo je, da kmet spričo nizkih cen v splošnem in ker ne more pregledati vsega delovanja K. družbe, ne vidi vseh teh koristi, ki jih ima od družbenega dela. Saj težave so danes res velike in prav dobro razumemo njegovo nevoljo.

Ko se bodo cene kmetijskim pridelkom povišale, se bodo tudi razmere izboljšale.

ako se zgodi, da trgovec nudi ali pa plačuje kako blago po višji ceni kakor pa K. družba. Taki primeri so vedno mogoči, ker trgovec lahko upošteva v trgovini lokalne trge in mogočnosti nakupovanja, kar pa družba ne more, ker je navezana le na velika tržišča, kjer je pa tudi ponudba in konkurenca mnogo večja. Mnogo zavisi tudi od količine, katera se kupuje. Dostikrat se za male količine in za specialne potrebe dotičnega okoliša, lahko plača višja cena, ker se bo pri preprodaji tudi dražje prodalo, kakor pa če se kupuje na veliko ter se mora računati z dragim prevozom po železnici. Zato je potrebno, da je kmetovalec previden pri očitkih glede delovanja družbe, ter naj dobro presodi vse razloge, zakaj je trgovec cenejši. Najbolje je, da naravnost od družbe zahteva pojasnilo in, ko bo isto dobil, gotovo ne bo imel vzroka se jeziti na družbo. Vsak član družbe se mora zavedati, da je dolžan sodelovati pri ustvarjanju družbenih ciljev po svojih močeh in da mora imeti v družbo polno zaupanje, ker če tega ni, vse sodelovanje preneha in družba ne bo mogla koristiti kmetom tako, kakor bi morala in mogla.

Kakšno naj bo to sodelovanje, ki ga pričakujemo od članov in podružnic?

1. Pri vsakem nakupu kmet. potrebščin, katere ima družba v zalogi, ali pa pri vnovčevanju kmet. pridelkov, katere družba posreduje, je najprej vprašati družbo za ceno. Nikoli družba ne bo zahtevala, da morajo člani vselej nakupovati in prodajati z njenim posredovanjem, ako lahko isti blago kupijo ali prodajo povoljno drugod. **Družba še celo priporoča kmetovalcem, da to store,** saj tudi takrat delujejo v zmislu družbenih ciljev, ker pomagajo uravnati cene.

2. Vsak član družbe, ki sodeluje pri nakupu potreb za razna društva, zadrage, občine in druge javne korporacije, je **dolžan priporočati Kmet. družbo.** Glede nakupa pa velja isto kakor za njega samega, namreč, blago se bo nabavilo tam, kjer je ceneje.

3. Ako član dobavlja družbi svoje pridelke zaradi vnovčevanja, se mora zavedati, da bo družba mogla to uspešno izvesti le tedaj, **če bo blago res prvovrstno in enolično.** Člani morajo družbi pomagati do slovesa, da so njene dobave najreelnejše in najboljše. Ko bo družba enkrat imela ta sloves, bo mogla vršiti svojo nalogo, a kar je glavno, zahtevati bo mogla za dobro blago tudi dobre cene.

4. Družba se bo obračala na podružnice z vprašanji glede podatkov, koliko blaga in kakšne kakovosti je v dotičnem okolišu dobiti, koliko ga je za prodajo. Polagamo veliko važnost na to, da so odgovori podružnic točni, kakor v pogledu količine, **posebno pa v pogledu kakovosti.**

5. Ako posreduje Kmet. družba prodajo kmet. pridelkov, je odbor podružnice dolžan, da poprej blago pregleda ter uredi vse potrebno, da se pri nakladanju ne bo izgubilo na času, da ne bo potrebno novo sortiranje blaga pred nakladanjem ali pa da mora naš prevzemač celo blago zavrniti, kar povzroča nevoljo pri članih in naših kupcih.

Tržno poročilo.

Položaj je danes na svetovnem in domačem trgu sledeči:

Pšenica. V Evropi je žetev dala dobre donose. Iznenadila je posebno Češkoslovaška, ki letos ne bo uvažala. Izvoznike države srednje Evrope imajo velike količine blaga za izvoz, ki ga pa zelo težko vnovčavajo, ker so se vse države zavarovale s carino proti uvozu, da bi za lastno kmetijstvo dosegle boljše cene. Prekomorske države, posebno Amerika, niso imele najboljše žetve, tako da je pričakovati, da se bo tekom leta zelo zmanjšala velika rezervna zaloga pšenice, kar pa bo vplivalo na trg šele prihodnje leto.

Na domačem trgu so kupci dosedaj le domači mlinci. Izvozilo se je le male količine. Zaradi tega so cene zelo padle. Plačuje se danes 100 do 120 Din za mq.

Kmet. družba bo nakupovala nekaj pšenice, ako najde kupce na domačem trgu. Na izvoz ni misliti.

Koruza. Koruza se je po zadnjem deževju neverjetno popravila, tako da lahko pričakujemo normalno dobro letino. Prodaja starih zalog je zaradi tega nazadovala. Edini kupec je bila dosedaj še Avstrija, a kakor izgleda, bo tudi ta kmalu pokrila svojo potrebo do nove letine. Cene so malo popustile. Kakšne bodo cene v jeseni, se še ne more vedeti. Slovenija bo letos imela mnogo boljše letino od lanske ter se letos ne bo uvozilo toliko zrnja iz južnih krajev.

Krompir. Pridelke krompirja bo v vsej državi izredno velik. Trgovina s krompirjem je zaradi tega zelo živahna, ali cene so zelo slabe. Danes se plačuje zgodnji rožnik po 30 do 40 para za kg. Bati se je, da bo cena še padla in da bo iznosila 25—30 para.

Za prodajo pride v poštev le domači trg, ker imajo dovoljno blaga vse sosednje države. Kmet. družba se bo z nakupom bavila, opozarja pa, da bo mogoče konkurirati le s prvovrstnim in odbranim blagom.

Seno. Seno danes kupuje le vojaštvo in plačuje 25—35 Din za 100 kg, ker je sena na trgu dovolj in mnogo ponudb. Ker se v Sloveniji nakupuje seno le v vojaških skladiščih v Ljubljani, Mariboru, Celju in Slov. Bistrici, je skušala Kmet. družba izposlovati pri ministrstvu vojske in armijski komandi, da komisije nakupujejo seno tudi v drugih krajih, ako se zagotovi večja količina sena. Ministrstvo je našo prošnjo odbilo, kakor tudi zahtevo za povišanje cene. Podružnice lahko za svoje člane ponudijo seno vojaškim komisijam v omenjenih krajih in ako ga imajo večje količine, bodo dobile prevoznice po vojaški tarifi, ki je mnogo nižja. Vendar pa morajo računati s tem, da se bodo prevozniki stroški odbili od cene, ko bo komisija seno ocenila v skladišču. Seveda bi se moralo seno prešati, ker sicer se ga ne more mnogo natovoriti. Toda stroškov za prešanje vojaška komisija ne povrne.

Četudi je Kmet. družba zainteresirala vse merodajne činitelje za to zadevo, ter so naprošeni radi volje posredovali v zmislu naše predstavke, se ni moglo doseči večjih ugodnosti za naše pridelovalce. Kmet. družba sama pa sena ne kupuje, ker izvoza ni, a domači trg je z njim prenapolnjen.

Živina. Kmet. družba je v prejšnjem mesecu izvozila 2 vagona volov, a v avgustu že enega. Cene pitanih volov so padle na dunajskem trgu zaradi slabjšega konsuma za 10—15 grošev (80—120 para) pri kg. Tudi šifing je cenejši, tako da je cena nazadovala 1 do 1.50 Din. Vkljub temu so se voli plačevali še od 4 do 4.50 Din za kg, a višjih cen se za sedaj ne more pričakovati. Upati je, da se bo cena v jeseni popravila.

Stopili smo v zvezo tudi z drugimi državami ter bomo skušali izvažati živino tudi drugam in ne samo v Avstrijo. Mogoče se nam posreči tudi posredovanje pri prodaji mesnatih svinj. Dokler pa smo navezani le na majhen izvoz, kvečjemu 2 vagona v Avstrijo, moremo nakup živine upotrebiti le v namen uravnavanja cen na domačem trgu.

Sadje. Letina sadja, posebno jabolk, je letos splošno slaba. Kraji, kateri imajo sadje, naj ga torej ne dajo za vsako ceno, ker je pričakovati živahno povpraševanje. Zgodnja jabolka so se ta teden plačevala za izvoz s 75—80 para po kg, kar je po našem mnenju prepoceni.

Kmet. družba bo v zmislu svojega načrta posredovala pri prodaji sadja, čim bo našla primerne kupce, vendar pa le za izbrano, kakovostno blago.

Za uredništvo odgovarja: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnik na nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Kmet bo našel samo v samopomoči svojo rešitev.

jeftiniji

POGONA NA
ELEKTRIKU, PARU,
BENZIN I UPOJNI
PLIN A NENA-
DOKNADIV KOD
OSKUDICE VODE JE

MAWAS DIESEL

SIMMERINGER Maschinen- u. Waggonbau-Fabriks A.G.
Wien XI, Simmeringer Hauptstr. 38-40

Generalno zastupstvo:

INŽ. JULIO BREITWIESER
ZAGREB, VODNIKOVA 11 TELEFON BROJ 26-89

ČLANI!

**Kupujte vse svoje
potrebščine pri
Kmetijski družbi.**

Najugodnejše se Vam nudi
koruza, otrobi, seno, slama
in drugi predmeti. Predno
kaj kupite, vprašajte pri
Kmetijski družbi za ceno.

„Gospodarska navodila“

ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 2 Din.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati. (Zadostuje če imenujete samo tekoče štev. od navodil).

1. Počrtenje vina ali sad-
jevca.	34. Zatiranje odtisa ali prave
vrste plesni.	61. Zdravljenje kužnih bolezni
s cepilcem (rdečica).	75. Dve najni zalogi naše fi-
vinoreje.
5. Sestava in setev travnih in
deteljnih zmesi.	35. Naprava stanovitnega
sadjeveca.	54. Nove zakonske določbe o
sporih pri kupčiji z živino.	76. Sredstva za pokončevanje
škodljivih rastlin in živali.
7. Gnojenje vinogradov z no-
vejšimi umetnimi gnojili.	36. Nova naredba glede zvrše-
vanja rezarstva.	60. Kako se obnavljajo in po-
pravljajo meje?	77. Škoda, povročena po lov-
cih in divjačini.
8. Kako se iz gniliga grozdja
napravi dobro vino.	29. Vaete vimena ali volčič na
vimenu.	62. Presojanje krmil po škrob-
nih vrednotah.	78. Moderno zatiranje živalskih
kužnih in nalezljivih bo-
lezni.
9. Čiste drože in njih raba v
kletarstvu.	37. Kislost (kislota) in razki-
sanje vina.	63. Garje pri konjih.	79. Preizkusi z umetnimi gno-
jili 1923. leta.
12. Naprava vinskega kisa.	40. Zatiranje sadnih škodljivcev
in boleznih ter škropljenje
drevja.	64. Apneni dušik.	80. Pomen kmečkih gozdov.
13. Vzroki neplodnosti pri go-
vedi.	41. Močno krmilo „riba mo-
ka“ za rast in pitanje pra-
šišev.	66. Duh in okus vina po žvepla.	81. Neplodnost, zvrženje in bo-
lezni žrebet.
15. Sluzavost ali vlačljivost
vina.	43. Dolžnost vzdrževanja ograj
pred živino, ki se pase.	68. Tobak. Pridelovanje in za-
konski predpisi.	82. Salojidin kot sredstvo so-
per trtno plesnobo.
18. Krmiljenje s oljnim troi-
nam.	44. Napenjanje govedi.	69. Sečni kamni pri živalih.	83. Tekoče žveplo zoper ples-
nobo na grozdju.
20. Čiščenje in precejanje vina.	46. Bradavice (gobe) pri živini.	71. Kisanje in cikanje vina.	84. Moljavo žito.
25. Resna beseda vinogradni-
kom ob treštvu.	50. Izdelovanje mila za dom.	72. Trošarina na vino.	85. Kako sadimo sadno drevje
ob cestah in potih.
26. Naprava petilota ali doma-
če pilače.		73. Precejanje in filtriranje
vina.	86. Vinski sponit in njega upo-
raba v kletarstvu.
27. O bistvu alkoholnega vre-
sta (klesca)		74. Glodanje lesa po goveji št-
vili.	

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih
slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 x 50
cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot
izborna učilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin.

K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake
rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100.-.

Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi,
ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

KMETOVALEC! ČEVLJI ZA TE IN ZA TVOJO DRUŽINO!

19.-

Vrsta 4431-00
Za Vaše otročičke te lahke čevljičke iz sivega, črnega ali rjavega platna z gumijastim podplatom. V njih se lahko otroška nožica razvija popolnoma normalno.

45.-

Vrsta 3162-00
Evo visokih čevljev za vsako delo in štrpac. Iz mastnega usnja z močnimi gumijastimi podplati. To so čevlji, ki Ti povsem ustrezajo in ki so pri tem zelo poceni.

49.-

Vrsta 3461-00
Visoki skoraj neraztrgljivi čevlji s podplati iz krupona. Vaši otroci bodo zadovoljni, ako jim kupite te dobre čevlje. Vi sami pa boste srečni, ker bodo Vaši otroci dobro obuti.

49.-

Vrsta 3922-02
Najboljši in najpraktičnejši čevlji za nemirne dečke. Iz dobrega rjavega boksa z elastičnim gumijastim podplatom.

69.-

Vrsta 5642-38
ZA DEKLICE — udobne fleksibilne čevljičke, kombinirane, iz rjavega boksa ali laka, za vsako priliko.

29.-

Vrsta 7045
Gospodinje, edino-le v naših cenjenih copatah boste imele dober in ugoden počitek. Kadar pridete domov, sezujte čevlje in zamenjajte jih s copatami.

69.-

Vrsta 3925-05
Udobni polčevlji iz močnega in trpežnega boksa z gumijastim podplatom. Za vsako gospodinjico in gospodarico, ko gre na trg. Ravno take imamo tudi na sponko.

89.-

Vrsta 2945-11
Okusni čevlji, ki jih obujete, kadar greste v mesto ali o praznikih. Izdelani so iz boksa z usnjenim podplatom in polvisoko peto. Praktični, elegantni in poceni. Lakasti Din 99.

Vrsta 3165-00
Čevlji za vsak štrpac iz mastnega usnja z močnim gumijastim podplatom.

69.-

29.-

Vrsta 4435-00
Za GOSPODARJA te udobne in lahke čevlje za počitek, ko dovrši svoje težko delo.

39.-

Vrsta 4467-29
Poljedelec, to so čevlji, v katerih ameriški kmetovalec izvršuje vsa svoja dela na polju in doma. Izdelani so iz prvovrstnega materiala z gumijastim podplatom.

79.-

Vrsta 0167-00
Bakandže iz mastnega usnja z močnim vulkaniziranim gumijastim podplatom. Primerne za delo na polju, zgradbah, cestah in za vsak drugi štrpac.

OTROŠKE NOGAVICE:

Din 8.—, Din 10.—, Din 12.—.

ŽENSKÉ NOGAVICE:

iz sukanca Din 9.—
bombažaste Din 15.—
svileno . . . Din 19.—

MOŠKE NOGAVICE:

bombažaste Din 5.—
svilene . . . Din 7.—
flor Din 10.—

Rata